

TRƯỜNG THCS LONG BIÊN
ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP GIỮA HỌC KÌ I
NĂM HỌC 2021 - 2022
MÔN NGỮ VĂN 6

I. MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

1. Kiến thức

- Học sinh ôn tập những kiến thức trong hai bài: Bài 1- Tôi và các bạn; Bài 2 – Gõ cửa trái tim.
- Học sinh nhận biết được một số yếu tố của truyện đồng thoại và phân tích được đặc điểm nhân vật thể hiện qua hình dáng, cử chỉ, hành động, ngôn ngữ, ý nghĩ của nhân vật.
- Học sinh nhận biết và bước đầu nhận xét được nét độc đáo của bài thơ có yếu tố tự sự, miêu tả được thể hiện qua từ ngữ, hình ảnh, biện pháp tu từ; nêu được tác dụng của các yếu tố tự sự và miêu tả trong thơ.
- Học sinh nhận biết được từ đơn, từ phức, dấu ngoặc kép, một số biện pháp tu từ và trình bày được tác dụng của biện pháp tu từ.

2. Năng lực

- Năng lực tự học, năng lực giải quyết vấn đề, năng lực sáng tạo...
- Năng lực ngôn ngữ, năng lực cảm thụ thẩm mỹ...

3. Thái độ

- Ôn tập nghiêm túc, chủ động, sáng tạo.
- Rèn kỹ năng tự học.

II. PHẠM VI ÔN TẬP

1. Đọc:

a. Văn bản:

- Truyện và truyện đồng thoại, một số yếu tố của truyện đồng thoại.
- Thơ có yếu tố tự sự và miêu tả.

b. Tiếng Việt:

- Từ đơn và từ phức.
- Nghĩa của từ.
- Biện pháp tu từ so sánh.
- Biện pháp tu từ điệp ngữ.
- Biện pháp tu từ ẩn dụ.
- Công dụng của dấu ngoặc kép.
- Đại từ nhân xưng.

2. Viết

- Viết bài văn kể lại một trải nghiệm của em.
- Viết đoạn văn ghi lại cảm xúc về một bài thơ có yếu tố tự sự và miêu tả.

III. MỘT SỐ BÀI TẬP CỤ THỂ.

PHẦN 1: TRẮC NGHIỆM KHÁCH QUAN

Khoanh vào chữ cái trước đáp án mà em cho là đúng nhất.

Câu 1: Truyện đồng thoại là

A. truyện viết cho trẻ em, có nhân vật thường là loài vật hoặc đồ vật được nhân cách hoá.

B. truyện viết cho trẻ em, nhân vật là người.

C. có nhân vật thường là loài vật.

D. có nhân vật là người.

Câu 2: Truyện có các yếu tố nào sau đây?

A. Có cốt truyện, nhân vật.

B. Có không gian, thời gian.

C. Có cốt truyện, hoàn cảnh diễn ra các sự việc.

D. Có cốt truyện, nhân vật, không gian, thời gian, hoàn cảnh diễn ra các sự việc.

Câu 3: Chỉ ra biện pháp tu từ được sử dụng trong câu văn *Những ngọn cỏ gãy rạp, y như có nhát dao vừa lia qua?*

A. Nhân hóa

B. So sánh

C. Điệp ngữ

D. Ẩn dụ

Câu 4: Từ nào dưới đây là từ láy?

A. *sáng sủa*

B. *buôn bán*

C. *bóng bay*

D. *đưa đón*

Câu 5: Đâu là các từ ghép?

A. *quần áo, bàn ghế, xã, rèm*

B. *rèm cửa, tiếng Việt, hợp tác xã*

C. *điều khiển, máy tính, rèm, xã*

D. *bút, máy tính, vở, thước*

Câu 6: Tác giả đã sử dụng biện pháp tu từ nào trong khổ thơ dưới đây:

*“Chim bầy giờ sinh ra
Cho trẻ nghe tiếng hót
Tiếng hót trong bằng nước
Tiếng hót cao bằng mây”*

A. Điệp ngữ

B. So sánh

C. Nhân hoá

D. Ẩn dụ

Câu 7: Nội dung chủ yếu của thơ là gì?

A. Tình cảm, cảm xúc của nhà thơ trước cuộc sống

B. Ghi lại sự việc, hiện tượng trong cuộc sống

C. Tái hiện đặc điểm của sự vật, hiện tượng trong cuộc sống

D. Bày tỏ quan điểm, cách đánh giá về cuộc sống

Câu 8: Các câu thơ sau sử dụng biện pháp tu từ nào?

*“Màu xanh bắt đầu cỏ
Màu xanh bắt đầu cây
Cây cao bằng gang tay
Lá cỏ bằng sợi tóc
Cái hoa bằng cái cúc
Màu đỏ làm ra hoa.”*

A. Điệp ngữ, so sánh

- B. Điệp ngữ, nhân hoá
- C. So sánh, ẩn dụ
- D. So sánh, nhân hoá.

Câu 9: Trong đoạn trích “Nếu cậu muốn có một người bạn”, từ “cảm hoá” có nghĩa là gì?

- A. Cảm hoá là dùng tình cảm tốt đẹp làm cho một đối tượng nào đó cảm phục mà nghe theo, làm theo, chuyển biến theo hướng tích cực.
- B. Cảm hoá là yêu thương, trân trọng người khác chân thành, không vụ lợi.
- C. Cảm hoá là dùng lý lẽ để giảng giải cho người khác hiểu về một vấn đề nào đó.
- D. Cảm hoá là thuyết phục người khác tin theo mình.

Câu 10: Chọn từ thích hợp để điền vào chỗ chấm: “.....thơ cô đọng, giàu nhạc điệu, sử dụng nhiều biện pháp tu từ”:

- A. Hình ảnh
- B. Ngôn ngữ
- C. Chất liệu
- D. Nội dung

PHẦN 2: ĐỌC HIỂU

Bài tập 1: Đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi bên dưới:

ANH CÚT LỬ

Ong thợ đang hút mật bỗng nghe một tiếng “soạt” dưới cây bìm bìm. Ong thợ nhìn xuống. Thì ra đó là một anh Cun Cút vừa lủi đến. Cun Cút đang run rẩy nép sát vào bụi. Ong thợ ái ngại hỏi:

- *Gì vậy, anh Cun Cút?*
- *Nó...Nó xua tôi!*
- *Nó là ai vậy?*
- *Là thằng Bò Chao.*

Ong thợ mỉm cười. Cun Cút hỏn hển nói tiếp:

- *Nó còn là thằng Cáo già. Có lúc nó còn dọa cả mụ Mèo hoang, thằng Chó dữ, con Rắn độc, cả lão Qua đen nữa.*

Quả thật nhiều lần Ong thợ nhìn thấy Cun Cút. Lúc Cun Cút lủi trong bụi tre, lúc chạy tránh trong lau lách, lúc đứng nấp trong bụi rậm, lúc ở chỗ này, khi ở chỗ khác, nay đây mai đó rất tội nghiệp. Ong thợ hỏi:

- *Vậy nhà anh đâu?*
- *Không nhà.*
- *Nên có một ngôi nhà để ở. Khi ta đã có được một ngôi nhà vững chắc, có rào giậu tử tế thì không phải lủi, phải tránh gì nữa. Loài ong chúng tôi xem việc xây dựng là việc vô cùng quan trọng. Chúng tôi xây dựng hàng nghìn căn phòng ở trên những thân cây cao, đến bọn Cáo già cũng không thể mon men đến được.*

Cun Cút vờ lẽ, gật gù:

- *Rất đúng! Tôi phải làm ngay cho tôi một ngôi nhà. Tôi phải chấm dứt cuộc đời lủi tránh [...]*

Chương trình xây nhà của Cun Cút khá qui mô và tỉ mỉ [...] Đến lúc phải bắt tay vào việc. Nhưng Cun Cút chợt nghĩ: “Gì mà phải vội! Ngày mai rồi sẽ bắt đầu cũng chẳng sao. Hôm nay là tiết xuân, phải đi chơi một vòng đã.”

Cun Cút đi dọc bờ ruộng, dòm dòm ngó ngó, la cà tìm cách bắt chuyện với bọn Cóc, bọn Nhái đang ngồi đợi bọn Kiến với Sâu bò ra. Một ngày trôi qua [...]

Hôm sau, Cun Cút lại bắt tay vào việc. Nhưng cũng lại chột nghĩ: “Gì mà phải vội! Ngày mai rồi bắt đầu cũng được chứ sao! Đêm qua phải lủi mủi mấy lần mệt quá! Hôm nay phải nghỉ cái đã, nhất là phải ngủ thêm một giấc. Không có gì tốt cho sức khoẻ bằng một giấc ngủ ngon. Đó chính là lời của bác sĩ giỏi nói với ta vậy.” Cun Cút chui vào bụi, ngủ gà ngủ gật. Một ngày nữa đã trôi qua. [...]

Và cứ thế, ngày nào Cun Cút cũng muốn bắt đầu nhưng rồi cũng có lí do để hoãn việc, lúc thì thấy đau đầu, lúc thì thấy chóng mặt, lúc thì thấy nắng gắt quá, lúc thì sẽ có cơn mưa [...] Chương trình xây dựng từ mùa này đến mùa khác, từ năm này đến năm khác vẫn còn nằm trong dự định.

Ong thợ gặp Cun Cút hỏi:

- Nhà cửa đã xong chưa?
- Chưa xong gì cả.
- Thế khâu nguyên liệu đến đâu rồi?
- Cũng chưa có gì cả.
- Gì chứ gỗ tốt với tre trúc thì có thiếu gì. Tre gỗ bạt ngàn, làm gì cho hết. Nhưng đã nghĩ phải làm. [...] Chúng tôi không bao giờ để đến ngày mai một việc có thể làm ngay hôm nay được. Cứ lấy có này có nọ để lủi việc lại ngày mai, có lúc đó cũng là hình thức của sự tránh việc, của sự lười biếng.

Anh lười biếng hay kiếm chuyện nói quanh. Cun Cút có nhiều lí do để lủi việc làm nhà. Mãi cho đến ngày nay, Cun Cút vẫn phải chui bờ, ở bụi.

(Theo Võ Quảng, *Những truyện hay viết cho thiếu nhi*, NXB Kim Đồng, Hà Nội, 2019)

Câu 1: Truyện được kể theo ngôi thứ mấy? Ai là người kể câu chuyện trên?

Câu 2: Hãy xác định lời người kể chuyện và lời nhân vật trong các câu sau:

Ong thợ ái ngại hỏi:

- Gì vậy, anh Cun Cút?
- Nó...Nó xua tôi!

Câu 3: Nhân vật Cun Cút được Võ Quảng khắc hoạ qua những yếu tố nào? Theo em, qua nhân vật Cun Cút, nhà văn muốn phê phán kiểu người nào trong xã hội?

Câu 4: Vì sao văn bản này thuộc thể loại truyện đồng thoại?

Bài tập 2:

SỰ TỬ VÀ CHÓ CON

Lev Tolstoy (Lép Tôn-xtôi)

Ở Luân Đôn người ta đem trưng bày thú dữ, ai xem phải nộp tiền hoặc chó con, mèo cho thú dữ ăn.

Có một người muốn xem thú, ông nhặt được một con chó ở ngoài phố và đem vào vườn thú. Người ta cho ông vào, còn con chó con thì lập tức được vớt vào chuồng cho sự tử ăn.

Con chó cụp đuôi và nép mình vào góc chuồng. Con sự tử đến gần nó và ngửi. Con chó nằm ngửa ra, giơ cả bốn chân lên và quấy đuôi. Sự tử quờ chân

lên mình nó rồi quay đi. Chó con vùng đứng lên rồi quỳ khựng hai chân sau xuống trước mặt sư tử. Sư tử nhìn chó, lúc lắc cái đầu rồi không đụng đến nữa. Đến khi chủ chuồng ném thịt vào chỗ sư tử, sư tử xé một miếng phần chó. Đến tối, sư tử đi ngủ, chó nằm xuống cạnh và gối đầu lên chân sư tử. Từ đó chó sống cùng chuồng với sư tử. Sư tử không đụng đến chó con, cùng ăn, cùng ngủ thậm chí cùng chơi với chó nữa.

Một lần có người đến chuồng thú và nhận ra con chó của mình. Ông ta khẩn khoản xin trả lại chó con. Chủ chuồng muốn trả nhưng vừa vào gọi chó để bắt thì sư tử đã xù lông gầm lên.

Suốt năm ấy sư tử sống cùng chó.

Một hôm chó chết. Sư tử bỏ ăn, suốt ngày ngửi ngửi, liếm liếm và lấy chân xem chó. Đến khi nó biết rằng chó chết thật, nó bỗng nhảy chồm lên, lông xù ra, quật đuôi liên hồi vào hai mạng sườn, lao đầu vào chân song và nhai gặm khoát then. Suốt ngày nó vật vã trong chuồng và gầm rống lên, rồi sau nó mới nằm im xuống cạnh con chó đã chết. Chủ chuồng muốn lôi con chó chết ra nhanh nhưng sư tử không cho ai đến gần. Chủ chuồng tưởng rằng rồi sư tử sẽ quên nỗi buồn ấy nên cho nó một con chó khác, bèn thả vào chuồng một con chó sống, nhưng lập tức sư tử xé xác nó ra. Sau đó, nó lấy chân quặp chặt con chó đã chết và cứ nằm như thế năm ngày liền.

Sang ngày thứ sáu sư tử tắt thở.

(Theo Lã Thị Bắc Lý, *Giáo trình Văn học trẻ em*, NXB Đại học Sư phạm, 2011, tr.183 – 184)

Câu 1: Truyện được kể theo ngôi thứ mấy? Ai là người kể câu chuyện trên?

Câu 2: Tìm và chỉ ra các từ láy xuất hiện trong văn bản.

Câu 3: Theo em, truyện *Sư tử và chó con* có mấy sự kiện chính? Em hãy nêu ngắn gọn các sự kiện đó.

Câu 4: Vì sao văn bản này thuộc thể loại truyện đồng thoại?

Câu hỏi vận dụng kiến thức liên môn để giải quyết vấn đề thực tiễn.

Câu 5. Từ văn bản “Sư tử và chó con”, hãy viết đoạn văn khoảng 7 câu trình bày suy nghĩ của em về ý nghĩa của tình bạn trong cuộc sống.

Bài tập 3:

LƯỢM

Ngày Huế đổ máu

Chú Hà Nội về

Tình cờ chú cháu

Gặp nhau Hàng Bè

Chú bé loắt choắt

Cái xác xinh xinh

Cái chân thoăn thoắt

Cái đầu nghênh nghênh

Ca lô đội lệch

Mồm huýt sáo vang

Như con chim chích

Nhảy trên đường vàng...

*- Cháu đi liên lạc
Vui lắm chú à.
Ở đồn Mang Cá
Thích hơn ở nhà!*

*Cháu cười híp mí
Má đỏ bồ quân
- Thôi chào đồng chí
Cháu đi xa dần...*

*Cháu đi đường cháu
Chú lên đường ra
Đến nay tháng sáu
Chợt nghe tin nhà*

*Ra thế
Lượm ơi!...*

*Một hôm nào đó
Như bao hôm nào
Chú đồng chí nhỏ
Bỏ thư vào bao*

*Vụt qua mặt trận
Đạn bay vèo vèo
Thư đề “Thượng khẩn”
Sợ chi hiểm nghèo?*

*Đường quê vắng vẻ
Lúa trĩu đòng đòng
Ca lô chú bé
Nhấp nhô trên đồng...*

*Bỗng loè chớp đỏ
Thôi rồi, Lượm ơi!
Chú đồng chí nhỏ
Một dòng máu tươi!*

*Cháu nằm trên lúa
Tay nắm chặt bông
Lúa thơm mùi sữa
Hồn bay giữa đồng...*

Lượm ơi, còn không?

*Chú bé loắt choắt
Cái xác xinh xinh
Cái chân thoăn thoắt
Cái đầu nghênh nghênh*

*Ca lô đội lệch
Mồm huýt sáo vang
Như con chim chích
Nhảy trên đường vàng...*

(Tố Hữu, *Thơ NXB Giáo dục*, Hà Nội, 1994)

Câu 1: Bài thơ được viết theo thể thơ nào?

Câu 2: Bài thơ kể và tả Lượm qua sự việc nào, bằng lời kể của ai?

Câu 3: Ở khổ thơ thứ ba, tác giả đã sử dụng biện pháp tu từ gì? Nêu tác dụng của biện pháp tu từ đó.

Câu 4: Hình ảnh Lượm trong đoạn thơ từ khổ thứ hai đến khổ thứ năm đã được miêu tả như thế nào qua cái nhìn của người kể (trang phục, hình dáng, cử chỉ, lời nói)? Sự miêu tả đã làm nổi bật hình ảnh Lượm những nét gì đáng yêu, đáng mến?

Câu hỏi vận dụng kiến thức liên môn để giải quyết vấn đề thực tiễn.

Câu 5. Từ bài thơ “Lượm” của Tố Hữu, hãy viết đoạn văn khoảng 7 câu trình bày suy nghĩ của em lòng yêu nước của thế hệ trẻ ngày nay.

PHẦN 3. VIẾT

Em hãy lập dàn ý cho các đề bài sau:

Đề 1: Viết một bài văn kể lại một trải nghiệm đáng nhớ của bản thân trong đợt nghỉ dịch vừa qua.

Đề 2: Viết một bài văn kể lại một trải nghiệm đáng nhớ của bản thân trong quãng thời gian học ở bậc tiểu học.

Đề 3: Viết đoạn văn khoảng 7 đến 10 câu ghi lại cảm xúc của bản thân sau khi đọc xong bài thơ “Lượm” của Tố Hữu.

IV. HÌNH THỨC VÀ THỜI GIAN KIỂM TRA

1. Hình thức: Trắc nghiệm, tự luận.

2. Thời gian: 90 phút

Long Biên ngày 15 tháng 10 năm 2021

Người lập đề cương

Nhóm trưởng

**KT. HIỆU TRƯỞNG
PHÓ HIỆU TRƯỞNG
(đã ký)**

Dương Mỹ Linh

Trần Thị Giang

Cao Thị Phương Anh